

1.čtení : J 1, 35-42

Hlavní čtení: 1. Samuelova 3, 1-10 + 19.

Milé sestry, milí bratři,

Hospodinovo slovo bylo vzácné, prorocké vidění nebylo časté. Těžká doba Božího mlčení. A to je zajímavé. Vždyť všechno je, jak má být. Svatyně je na svém místě, konají se řádně bohoslužby, do chrámu chodí zbožní lidé, kněz Élí dělá, co může, přišel nový mladý muž Samuel, kněžský mládenec. To to teď teprve bude dobře fungovat. A ono ne. Něco se děje, něco zabraňuje Božímu slovu proniknout k uším a srdcím, něco zavírá prorocké vidění budoucnosti. Podívejme se spolu pod pokličku toho dění. Sledujme, co bylo, co té situaci předcházelo, jak situace vypadá aktuálně, a co se musí stát, aby se povrchnost proměnila v hloubku, aby se situace změnila. A ona se skutečně změnila.

Kdesi v Ráma, daleko od místa příběhu, který máme dnes před sebou, koná Bůh své dílo. Trápi se zde žena Chana. Nemůže mít děti. Její „spoluzemšťka“ Penina, obě ženy jistého Elkány, má děti dvě. To Chánu ponižuje, bolí, cítí se ve svém ženství zraněna. Modlí se, chodí do chrámu, prosí Hospodina, pláče, neví si rady. Cítíme z Chany zoufalství. Jednou, ve svém sevření, složí Bohu slib: „Dáš-li mi, Bože, syna, zasvětim ho tobě. Na celý život“. Modlí se Chána, a kněz Élí, který vidí její pohybující se ústa, ničemu nerozumí a řekne jí, aby tolik nepila. Není to však množství vína, které působí, že Chana bezhlasně pohybuje rty, že se všelijak pokyvuje, že působí podivně. Je to její bolest a nenaplněná mateřská touha, je to její zoufalství. A zdá se, že jí nikdo nerozumí, ani její muž jí nerozumí. Bůh však koná své dílo. Rozjíždí se neviditelný spodní proud, který nejenže přivede Chanu ke štěstí, on dokonce způsobí, že Hospodinovo slovo bude trvale slyšet a proroctví budou častá. Situace se změní. Teď, v tuto chvíli, ve chvíli Chaniny modlitby a slibu začíná změna, která přinese Božímu lidu nové, plné světlo. Teď Bůh začíná konat své dílo záchrany. Člověk to však ještě nevidí.

Současně s těmito událostmi se něco děje ve svatyni v Šílo. Něco, co tam způsobuje domnělé Boží mlčení. Vnímali jsme, že Bůh nemlčí, že koná své dílo pro člověka. To jen člověk, zaslepený sám sebou a svými představami a svým viděním věcí, nevidí a neslyší Boží řeč. V Šílo je kněz Élí, který dopustí, že jeho synové hanobí Boží jméno. Nejenže neplní Boží nařízení a řády, oni je vědomě přestupují. A přestupují je tak, že způsobují temnoty a chaos. Přizpůsobují se pohanským božstvům, přijímají způsoby pohanské modloslužby. Ponižují muže i ženy, které zneužívají. Můžeme říci: temnota v místě, kde svítí Boží světlo. Boží kahan ještě nezhasl, ještě hoří, četli jsme. Naděje. Jakýsi symbol Boží přítomnosti, i když není vidět. Paprsek světla naděje ještě hoří. Nevidí ho jen ti, kdo ho nechtějí vidět. Protože světlo Božího kahanu nemá barvu jejich představ. Nevidí světlo a neslyší Boží promluvení ti, kdo působí hluk a chaos, kdo působí nepokoj, kdo nosí roušku na očích, zatemňující pohled, a klapky vlastního hluku na uších. Élího synové, a také sám bezmocný Élí a všichni, kdo jdou svévolnými cestami, kdo se zhlédli v barvami a zvuky přetíženém kultu, nevidí světlo a neslyší Boží hlas. Ale Boží kahan ještě svítí a Hospodin začíná konat své dílo záchrany. Naděje rozevírá svou náruč.

Samuel přichází do Šílo. Nadešel čas, aby matka Chana splnila svůj slib. Přichází tam se svým synem Samuelem v době, kdy Boží muž ohlásil Élímu konec jeho i jeho synů, konec Élího působení ve svatyni. Složitá situace pro Samuele. Navíc, Bůh mlčí. Není slyšet Boží hlas, ani prorocká slova. Jakési odříznutí od Božího díla. Hradba, vystavěná především kněžími. Nikdo na nějaké Boží promluvení již nečeká. Ani Élí, ani jeho synové, a nyní nejspíš ani mladý kněz Samuel, který zřejmě ani ještě neví, o co jde. Jeho úkolem, pro který je připravován, je ohlašování Božího práva, střežení truhly smlouvy, toho významného symbolu Boží přítomnosti s jeho lidem, a také pečování o Boží svícen. Lidé tehdy podobně jako dnes odvykli slyšet a naslouchat tichému Božímu hlasu. V přílišném hluku světa je jen málo prostoru pro jeho slyšení. Ale řekli jsme si: to, že člověk Boha neslyší, to vůbec nemusí znamenat, že Bůh mlčí. I v temnotě lidských životů Bůh připravuje něco nového, připravuje záchranu. Boží kahan stále hoří. Světlo naděje je přítomné.

Élí spí, Samuel jen leží v blízkosti truhly smlouvy. Snad je tam právě na stráž. Všude je ticho, když do toho ticha slyší Samuel hlas. Slyšení má Samuel přímo ve jméně. Hebrejský kořen „ša-ma-a“ znamená „slyšet“. Bůh vyslyšel, Bůh slyší, ten, kdo slyší Boha, snad i koho slyší Bůh. Hospodin vyslyšel Chanu v jejím trápení, vyslyšel její modlitby a dal jí syna Samuele. Samuel se připravuje na slyšení Božího hlasu. Ale slyšet ještě nemusí znamenat rozumět. Kdo to mluví? A jak to mluví? Čí je to řeč? Kdo Samuele oslovuje? Dokonce odpoví: „Jsem tady.“ Napadne ho to nejpřirozenější, co ho může napadnout. To jistě Élí ho volá.

A rozeběhne se za Élímu. Ten ho však pošle zpět. „Nevolal jsem tě. Běž si lehnout“. Situace se opakuje znova. Samuel slyší hlas, který ho volá, a opět jde ke knězi Élímu. „Ne, nevolal jsem tě. Běž si zase lehnout“. A potřetí a zase stejně. O Élímu je na začátku kapitoly řečeno, že mu oči začaly pohasínat, takže neviděl. Může to být i vyjádření něčeho docela jiného, než že Élí stárne, je unavený a pomalu mu odchází zrak. To, že Élí nevidí, to může vyjadřovat, že Élí již ztratil schopnost slyšet Boží hlas, slyšet Boží oslovení, vidět Boží dílo, Boží přítomnost s člověkem. Člověk může naplno vidět, ani brýle nemusí potřebovat, a přesto je slepý, když nevidí Boží dílo ve světě ani kolem sebe, když nevidí dobro a lásku, nevidí a neraduje se z mnoha událostí, ze setkávání lidí, nevidí práci druhých, nevidí trápení lidí kolem sebe, nevidí, že ubližuje, nevidí... Co všechno člověk nevidí, i když má třeba ostřížší zrak. A vidí jen to nedobré a vidí jen tmu, a nevidí světlo. A co všechno člověk neslyší, protože jeho uši jsou již zahlceny zvuky světa kolem a hlavně vlastními zvuky. Tak se člověk svým neviděním a neslyšením může docela dobře, nenápadně ale přesto stát služebníkem tmy a zlého. Jak jen slyšet a rozeznat Boží hlas? Jak jen vzít vážně, že Bůh mluví nejen v době Samuelově, ale mluví i dnes. Bůh volá, nejen tehdy Samuele, ale volá i nás, tebe i mě. Jak jen to všechno rozpoznat když ani kněz Élí to není schopen rozpoznat?

Třetí pokus. Bůh je s člověkem trpělivý. Volá donekonečna. Jednou, třikrát, stokrát. Čeká, až to člověku dojde. Jako to došlo Élímu. Jakési procitnutí. To vzbuzuje naději. Élí přece jen rozpoznal. Přece jen mu to došlo. Naděje, že jednou to člověku dojde. Přijde chvíle, kdy zaslechneme Boží hlas, uvidíme Boží dílo. Není důležité, kdy. Je důležité, že vůbec, že ano. Tak až to volání uslyšíš, říká Élí Samuelovi, tak to tě volá Bůh. „Mluv Hospodine, tvůj služebník slyší“, odpověz. Samuel je připraven. Zřejmě se Élímu pro Samuele a jeho kněžské působení nepodařilo mnoho dobrého udělat. Ale toto bylo nejdůležitější. Naučil ho slyšet Boží hlas a odpovídat na Boží zavolání.

Povrchnost se mění v hloubku. Došlo k rozpoznání Božího volání. Již ne jen tak ležet u truhly smlouvy, symbolu Boží přítomnosti, a strážít ji, již slyšení přítomného Boha. A to zavolání bylo velmi naléhavé. Třikrát po sobě slyší Samuel své jméno. Naléhavé bude i to, co má Samuel vyřídit. Boží rozhodnutí. Nebude to lehké, ale Samuel bude vyřizovat. Ale nejen nyní Élímu. Po něm Božímu lidu. Je na začátku svého prorockého díla, ke kterému byl právě povolán a ke kterému musel sám za sebe, osobně a pravdivě říci „ano“. Na začátku byly matčiny modlitby. Pak matčin slib. Když Samuel dorostl, přišlo splnění slibu. Rodiče Samuele předali knězi, aby ho připravoval pro službu v chrámu, službu Bohu i lidem. Stalo se. Taková pěkná návaznost. Avšak pak nastala chvíle vlastního rozhodnutí a vlastního přitakání. Ano Hospodine, zde jsem. Mluv, slyším Tě, chci Tě slyšet.

A Samuel vyrůstá a Hospodin je s ním a nedopustí, aby některé z jeho slov kamsi zapadlo. A stane se prorokem pro celou zemi, pro celý Izrael.

Milé sestry, milí bratři, snad jsme to měli také tak. Vyrůstali jsme v křesťanské rodině, vše bylo, jak mělo, narození, křest, náboženství, confirmace, a tak to pokračovalo. Ale pak přišla chvíle, kdy jsme sami za sebe, pravdivě a bez vnějších tlaků museli sami říci: „Ano, mluv i ke mně Hospodine. Slyším tě. Chci tě slyšet.“ Museli jsme se sami otevřít Božímu promluvení a nějak zareagovat. Někdo řekl „ne“ a zůstal mimo chrám. Jiný řekl „ano“ a s radostí bydlí ve skrýši Nejvyššího. Nejde o lidskou kvalitu, ale o zvolenou cestu. Nebo jsme v křesťanské rodině nevyrůstali, ale naše cesty směřovaly k přitakání ke Kristu. Také jsme někde na své cestě museli říci: Ano, to je ono, to je pro mě, to chci. Museli jsme také nějak na Boží zavolání zareagovat. Není vůbec důležité, jaká ta naše cesta k víře byla. Je však důležité, že jsme uměli rozpoznat Boží zavolání a odpovědět na něj: „Ano, mluv ke mně, Bože. Slyším tě. Jsem na příjmu“. A tak jsme tady. A tisíce dalších, kteří uslyšeli a odpověděli, jsou rozsety po naší zemi i po celém světě. Bože, děkujeme Ti za naše srdce, kterému jsi dal dobré uši. Amen.

MODLITBA

Náš milý Bože, i dnes je tvé slovo vzácné a prorocké vidění není časté. Ale ono zde je. To jen my jsme ohlušeni hlukem světa, který se žene za úspěchy, jsme ohlušeni ukřičenými reklamami, ale také ukřičenými lidmi, kteří ukazují k sobě a na sebe strhávají pozornost. Děkujeme to za tvé dnešní promluvení, které jsme slyšeli a které nám přináší naději pro další dny. Jestliže tvůj hlas slyšel Samuel, proč bychom ho nemohli slyšet také my? A tak Tě prosíme, nepřestávej k nám mluvit.

A ještě prosíme, dej, ať Tě v tom všem hluku kolem nás uslyšíme.

Amen.